

Sociologija roda

Syllabus ak. g. 2013./2014., zimski semestar

Naziv kolegija: Sociologija roda

Nositeljica kolegija: dr. sc. Branka Galić, red. prof.

ECTS–bodovi: 6

Jezik: Hrvatski

Trajanje: 1 semestar; zimski

Status: Izborni kolegij

Oblici nastave: Predavanja i seminari (2+2 sata tjedno, 30+30 semestralno)

Uvjeti za upis kolegija: nema

Način provjere znanja: seminarski rad i usmeni ispit

Okvirni sadržaj predmeta: Kolegij upoznaje studentice i studente s teorijskim i empirijskim spoznajama istraživanja spolnih/rodnih dimenzija društva, te problemima asimetrije uvjetovane sociokulturnim vrijednostima. Sadrži sljedeće osnovne teme: spol i rod, biologija i društvo, spolne i rodne razlike, rodni identitet i uloge; socijalizacija i učenje rodnih uloga; društvene upotrebe rodnih uloga; rodna stratifikacija; društveni statusi žena i muškaraca; kulturna konstrukcija rodnog identiteta; teorije roda u sociologiji (strukturalizam, funkcionalizam, psihoanaliza; teorije socijalnih sukoba; socijalni konstrukcionizam; feminističke kritike); mitološka i religijska utemeljenja roda; rod i mikrostrukturalni procesi: obitelj, rodne uloge i roditeljstvo; tržište rada, majčinstvo, očinstvo i rad u kući; rodni jaz plaća; stakleni stop; feminizacija siromaštva; seksizam u Hrvatskom društvu i šire; nasilje prema ženama; treći svijet i globalno restrukturiranje; feminizacija siromaštva; rod i tranzicija, globalizacija i razvoj u 21. stoljeću; politika i rodne grupe, predrasude i diskriminacije; rod, obrazovanje i znanost: pristupi i statusi rodnih grupa obrazovanju i znanosti; feministička kritika znanosti i postmodernizam; muški studiji i rod; transrodnost i queer identiteti, društvene stigmatizacije i promjene; rodno i obiteljsko nasilje: spolno uznemiravanje i silovanje, društvene posljedice rodnog nasilja; rod i reprodukcija: reproduktivna prava i status; problemi trudnoće, rađanja i pobačaja; nove reproduktivne tehnologije itd.

Cilj kolegija (očekivane kompetencije): Kolegij omogućuje stjecanje teorijskih, komparativno-analitičkih i istraživačkih znanja, te primjenu socioloških kompetencija nužnih za detekciju i razvoj spolnih/rodnih dimenzija razvoja hrvatskog društva, te šire društvene i globalne svjetske zajednice. Studente/ice se upućuje u kritičke analize, teorijske i empirijske radove značajne za područje rodnih odnosa i uloga, te doprinosi povećanom razumijevanju, analiziranju i istraživanju rodnih odnosa žena i muškaraca. Studentice/studenti će sami/e pridonijeti izgrađivanju vlastite spoznaje o rodnom identitetu kako bi se profesionalno osposobili/e za kvalitetnije razumijevanje rodnih odnosa unutar sociokulturnih obrazaca društva. Kolegij pruža kompetencije za rad unutar različitih tipova institucija - od rodno osjetljivog obrazovanja, društvenog razvojnog planira do nevladinih udruga.

Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe predmeta: Od studenata/ica se očekuje aktivno sudjelovanje u seminarskoj nastavi, diskusije i rad u seminaru, kao uvjet izlaska

na ispit. Na početku semestra studenti/ce su dužni/e izabrati seminarsku temu za prezentaciju. Tema se može izabrati iz predložene literature ili prema vlastitom izboru u konsultaciji s predmetnom nastavnicom. Posebno će se pozitivno vrednovati one studentske inicijative koje će studenti/ce sami predložiti i raditi na njima, bilo da su to radovi iz vlastite odabrane literature ili autorska istraživanja. Istraživanja mogu biti grupno provedena. Seminarski radovi prezentiraju se u dogovorenom terminu. Dogovoreni seminarski termina prezentacije studenti/ce su se dužni/e pridržavati, osim u slučaju dokumentirane bolesti, o čemu trebaju na vrijeme obavijestiti Odsjek za sociologiju ili predmetnu nastavnicu putem emaila. Nastava je obvezna u 2/3 termina. Studenti/ce koji/e ne ispune svoje seminarske obaveze neće moći dobiti potpis kao uvjet za pristupanje ispitu.

Literatura:

A. Obvezna (izbor od 3 knjige i 3 članka (ili 3 dijela knjige)):

1) Adamović, Mirjana (2011). **Žene i društvena moć**. Zagreb: Plejada i Institut za društvena istraživanja.

2) Galić, Branka (2012). Promjena seksističkog diskursa u Hrvatskoj? Usporedba rezultata istraživanja 2004. i 2010. Godine, **Socijalna ekologija** 21(2):155-177.

3) Galić, Branka (2011). Društvena uvjetovanost rodne diskriminacije, U: Kamenov, Ž., Galić, B. (ur.) **Rodna ravnopravnost i diskriminacija u Hrvatskoj. Istraživanje percepcije, iskustva i stavova o rodnoj diskriminaciji**. Zagreb: Vlada RH. Ured za ravnopravnost spolova. Str. 9-28.

4) Galić, Branka (2011). Žene i rad u suvremenom društvu - značaj "orodnjenog" rada, **Sociologija i prostor**, Vol. 49, No. 189 (1): 25-49.

5) Galić, Branka (2011). Reprodukcijska i društvena kontrola: reproduktivni status žena u Hrvatskoj i stavovi o njihovim reproduktivnim pravima, U: Radačić, Ivana i Vince Pallua, Jelka (Ur.) **Ljudska prava žena. Razvoj na međunarodnoj i nacionalnoj razini 30 godina nakon usvajanja Konvencije UN-a o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena**. Zagreb: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar. str. 297-317.

6) Brownmiller, Susan (1995.) **Protiv naše volje**. Zagreb: Zagorka.

7) Castells, Manuel (2002). Kraj patrijarhalnosti: Društveni pokreti, obitelji i spolnost, poglavlje u: **Moć identiteta**. Zagreb: Golden marketing.

8) Duhaček, Daša (2011). Rod i identitet, U: Milojević, I., Markov, S. (ur.) **Uvod u rodne teorije**. Novi Sad: Mediterran Publishing. Str. 359-369.

9) Galić, Branka i Geiger, Marija (2006). Valorizacija ženskog. Rodni aspekti odnosa spram okoliša. **Socijalna ekologija**, 15(4):339-355.

10) Galić, Branka i Nikodem, Krunoslav (2009). Percepcija rodih jednakosti i šansi pri zapošljavanju u hrvatskom društvu. Pogled nezaposlenih žena, **Revija za socijalnu politiku**, 16(3):25-271.

11) Galić, Branka (2008). Rodni identitet i seksizam u hrvatskom društvu. U: Cifrić, Ivan (ur.) **"Relacijski identiteti. Prilozi istraživanju identiteta hrvatskog društva"**. Zagreb: Razvoj i okoliš. Str. 153-185.

12) Galić, Branka i Nikodem, Krunoslav (2006). Ne/razlomljeni identiteti. Seksizam i religioznost u hrvatskom društvu. **Socijalna ekologija**, 15(1-2):81-103.

- 13) Galić, Branka (2004). Seksistički diskurs rodnog identiteta. **Socijalna ekologija**, 13(3-4):305-325.
- 14) Galić, Branka (2002). Moć i rod. **Revija za sociologiju**, 33(3-4):225-238.
- 15) Giddens, Anthony (2007). Rod i spolnost, U: Sociologija. Zagreb: Globus. Str. 104-140.
- 16) Haralambos, Michael, Holborn, Martin (2002). **Sociologija. Teme i perspektive**. Zagreb: Golden marketing, str. 126-196 (poglavlje 3: Spol i rod).
- 17) Leinert Novosel, Smiljana (1999). **Žena na pragu 21. stoljeća: između majčinstva i profesije**. Ženska grupa TOD.
- 18) Nikolić Ristanović, Vesna (2011). Rod i nasilje, U: Milojević, I., Markov, S. (ur.) **Uvod u rodne teorije**. Novi Sad: Mediterran Publishing. Str. 337-347.
- 19) Pateman, Carol (2000). **Spolni ugovor**. Zagreb: Ženska infoteka.
- 20) Pajvančić, R. i Pajvančić A. (2011). Rod i politika, U: Milojević, I., Markov, S. (ur.) **Uvod u rodne teorije**. Novi Sad: Mediterran Publishing. Str. 281-295.
- 21) Popović, D. i Duhaček, N. (2011). Rod i obrazovanje, U: Milojević, I., Markov, S. (ur.) **Uvod u rodne teorije**. Novi Sad: Mediterran Publishing. Str. 309-321.
- 22) Todorović, Dragana (2011). Rod i seksualnost, U: Milojević, I., Markov, S. (ur.) **Uvod u rodne teorije**. Novi Sad: Mediterran Publishing. Str. 347-359.
- 23) Tomić-Koludrović, Inge i Kunac, Suzana (2000). **Rizici modernizacije: žene u Hrvatskoj devedesetih**. Split: Udruga građana Stope nade.
- 24) Topolčić, Davor (2001). Muškarci to ne rade: rodno segregirana podjela rada u obitelji. **Društvena istraživanja**, 10(4-5):767-789.
- 25) Valić Nedeljković, Dubravka (2011). Rod i mediji, U: Milojević, I., Markov, S. (ur.) **Uvod u rodne teorije**. Novi Sad: Mediterran Publishing. Str. 447-461.
- 26) Žene na tržištu rada. (2005). Kruh i ruže, Broj 26. Zagreb: Ženska infoteka.
- 27) Walby, Sylvia (2005). **Rodne preobrazbe**. Zagreb: Ženska infoteka.
- 28) Yuval-Davis, N. (2002). **Rod i nacija**. Zagreb: Ženska infoteka.

B. Dopunska:

- 1) Anselmi, Diana L. & Law, Anne L. (Eds.) (1998). **Questions of Gender. Perspectives & Paradoxes**. The McGraw-Hill Companies.
- 2) Barrett, M. (1983). **Potčinjena žena**. Beograd: Radnička štampa.
- 3) de Beauvoir, Simone (1981). **Drugi pol I i II**. Beograd: BIGZ.
- 4) Brownmiller, S. (1995). **Protiv naše volje**. Zagreb: Zagorka.
- 5) Butler, Judith (2000). **Nevolje s rodom**. Zagreb: Ženska infoteka.
- 6) CESI (2007). **Nasilje ne prolazi samo od sebe. Izvještaj o istraživanju rodno uvjetovanog nasilja u adolescentskim vezama u Republici Hrvatskoj**. Zagreb.
- 7) Galić, Branka (2011). Percepcija, iskustvo i stavovi o rodnoj (ne)ravnopravnosti na poslu/tržištu rada, U: Kamenov, Ž., Galić, B. (ur.) **Rodna ravnopravnost i diskriminacija u Hrvatskoj. Istraživanje percepcije, iskustva i stavova o rodnoj diskriminaciji**. Zagreb: Vlada RH. Ured za ravnopravnost spolova. Str. 165-185.
- 8) Galić, Branka (2006). Stigma ili poštovanje? Reproductivni status žena u Hrvatskoj i šire. **Revija za sociologiju**, 37(3-4):149-164.

- 9) Galić, Branka (2006). Ženska tijela, reprodukcija i društvena stigmatizacija žena. **Kruh i ruže**, 30:23-33. Ženska infoteka.
- 10) Galić, Branka, Buzov, Ivanka, Bandalović, Gorana (2009). Ženske uloge u obitelji u hrvatskom društvu – retradicionalizacija i/ili modernizacija, U: Milić, Anđelka i Tomanović, Smiljka (ur.) **Porodice u Srbiji danas u komparativnoj perspektivi**, Beograd: Institut za društvena istraživanja Filozofskog fakulteta. Str. 187-200.
- 11) Inglehart, R., Norris, P. (2003). **Rising Tide. Gender Equality and Cultural Change around the World**. Cambridge University Press.
- 12) Irigaray, L. (1999). **Ja, ti, mi: za kulturu razlike**. Zagreb: Ženska infoteka.
- 13) Jackson, Stevi & Scott, Sue (Eds.) (2002). **Gender. A Sociological Reader**. London and New York: Routledge.
- 14) Kunac, S. & Sarnavka, S. (2006). **Nevinost bez zaštite. "Ženska" percepcija medijskih sadržaja**. Zagreb: B.a.b.e.
- 15) Lipsitz Bem, Sandra (1993). **The Lenses of Gender. Transforming the Debate on Sexual Inequality**. New Haven and London: Yale University Press.
- 16) Oliveira, Luisa & Carvalho, Helena (2009). The segmentation of the S&T space and gender discrimination in Europe, U: Prpić, Katarina, Oliviera, Luisa, Hemlin, Sven (ed.) **Women in science & technology**. Zabreb: Institute for Social Research, Sociology of Science and Technology Network of the European Sociological Association. Str. 27-51.
- 17) Ortner, Sherry B. (1974). Is Female to Male as Nature is to Culture, in: Zimbalist Rosaldo, Michelle & Lamphere, Louise (Ed.) **Woman, Culture, Nature**. Stanford: Stanford University Press. P. 67-89.
- 18) Phillips, Anne (2001). **(O)rađanje demokracije**. Zagreb: Ženska infoteka.
- 19) Perrons, D., Fagan, C., McDowell, L., Ray, K., Ward, K. (eds.) (2006). **Gender Division and Working Time in the New Economy. Changing Patterns of Work, Care and Public Policy in Europe and North America**. Cheltenham and Northampton: Edward Elgar Publishing.
- 20) Relja, R., Galić, B. i Despotović, M. (2009). Položaj žena na tržištu rada grada Splita. **Sociologija i prostor**, Vol. 47, No. 3 (185) str. 217-239.
- 21) Rowbotham, S. (1983). **Svest žene – svet muškarca**. Beograd: SIC.
- 22) Saltzman Chafetz, Janet /ed./ (1999). **Handbook of the Sociology of Gender**. New York, Boston, Dordrecht, London, Moscow: Kluwer Academic / Plenum Publishers.
- 23) Schiffbänker, Helene (2009). Gender specific career aspects in science and technology, U: Prpić, Katarina, Oliviera, Luisa, Hemlin, Sven (ed.) **Women in science & technology**. Zabreb: Institute for Social Research, Sociology of Science and Technology Network of the European Sociological Association. Str. 83-107.
- 24) Stanley, Liz & Wise, Sue. (2002). What's wrong with socialization? U: Jackson, Stevi & Scott, Sue (Eds.) **Gender. A sociological reader**. London and New York: Routledge, str. 273-279.
- 25) Stanley, Liz (2002). Should "sex" really be "gender" - or "gender" really be "sex"? U: Jackson, Stevi & Scott, Sue (Eds.) **Gender. A sociological reader**. London and New York: Routledge, str. 31-41.
- 26) Stockard, Jean (1999). Gender Socialization, U: Saltzman Chafetz, Janet (Ed.) **Handbook of the Sociology of Gender**. New York, Boston, Dordrecht, London, Moscow: Kluwer Academic / Plenum Publishers, str. 215-229.